VIII. TASHQI IQTISODIY ALOQALAR

2024- yilning yanvar-iyunida tashqi savdo aylanmasi 608,4 mln. AQSH dollarni tashkil etdi, shundan 275,6 mln. AQSH dollarini eksport operatsiyalari, 332,9 mln. AQSH dollarini import operatsiyalari hissasiga toʻgʻri keldi.

Tashqi savdo aylanmasining ijobiy saldosi -57,3 mln. AQSH dollarini tashkil qildi.

Yanvar-iyun oylarida MDH va boshqa davlatlar kesimida viloyatning tashqi savdo aylanmasi *(mln. AQSH dollari)*

	yanvar-iyun		*2023- yilning yanvar-iyuniga nisbatan foiz hisobida*
	2023- y.	*2024- y.*	
Tashqi savdo aylanmasi	296,4	608,4	2,1 m.
shu jumladan:			
MDH davlatlari	80,4	87,1	108,4
boshqa davlatlar	216,1	521,4	2,4 m.
Eksport	195,7	275,6	140,8
shu jumladan:			
MDH davlatlari	53,9	68,3	126,9
boshqa davlatlar	141,9	207,3	146,1
Import	100,7	332,8	3,3 m.
shu jumladan:			
MDH davlatlari	26,5	18,8	70,8
boshqa davlatlar	74,2	314,1	4,2 m.

Yanvar-iyun oylarida viloyat tashqi savdo aylanmasida MDH va boshqa davlatlarning ulushi

(umumiy hajmga nisbatan foiz hisobida)

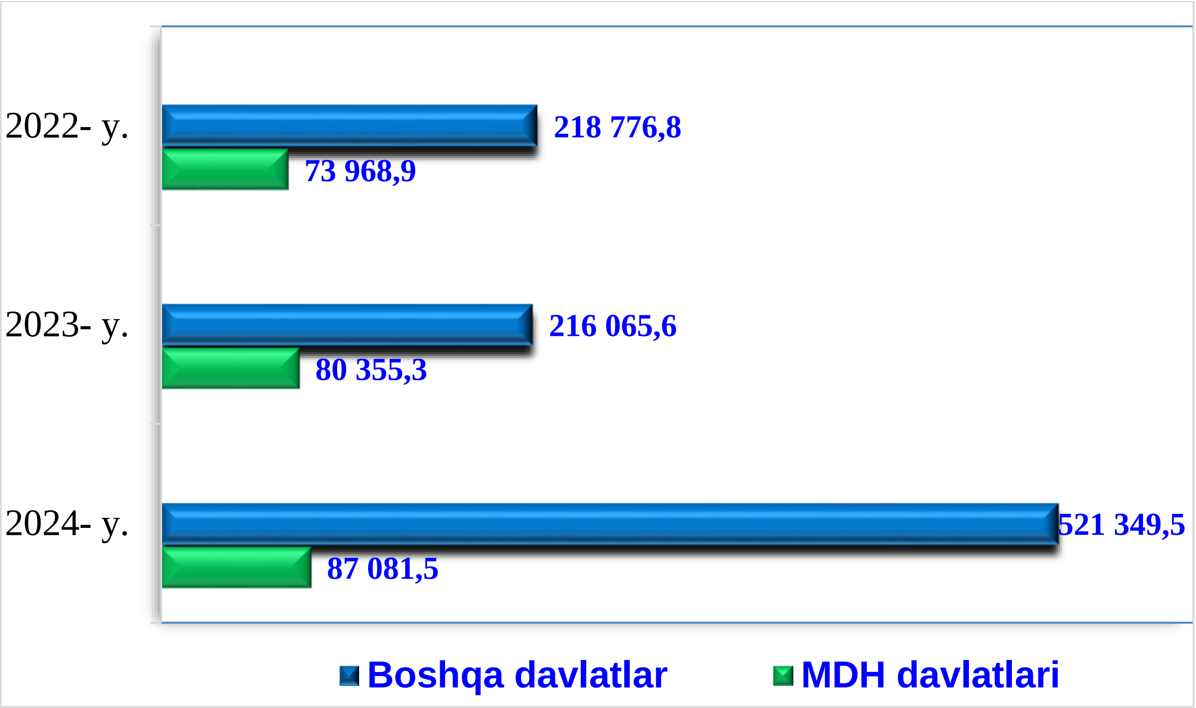

Yanvar-iyun oylarida Qashqadaryo viloyati eksport-importi tarkibi

	Eksport va import operatsiyalari hajmi va ulushi				*2023- yil yanvar-iyunga nisbatan foiz hisobida*
	2023- yil		*2024- yil*		
	mln. AQSH doll.	*jamidagi ulushi, %*	*mln. AQSH doll.*	*jamidagi ulushi, %*	
Eksport tarkibi	**195,7**	**100,0**	**275,6**	**100,0**	**140,8**
oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	31,7	16,2	35,5	12,9	156,1
Ichimlik va tamaki	**0,6**	**0,3**	**0,4**	**0,1**	**68,0**
Yoqilg'idan tashqari ooziq-ovqat hom-ashyo	0,5	0,3	0,3	0,1	57,2
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga uxshash materiallar	28,9	14,8	95,0	34,5	3,3 m.
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	0,5	0,3	0,7	0,3	126,9

davomi

Sanoat tovarlari	119,3	60,9	136,2	49,4	114,1
Mashinalar va transport asbob uskunalar	4,2	2,2	1,4	0,5	33,7
Turli xil tayyor buyumlar	7,4	3,8	2,7	1,0	37,3
Boshqalar	0,3	0,1	0,05	0,1	53,2
Xizmatlar	2,2	1,1	1,9	0,7	85,3
Import tarkibi	**100,7**	**100,0**	**332,9**	**100,0**	**3,3 m.**
oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	8,1	8,0	29,8	9,0	3,7 m.
Yoqilg‘idan tashqari nooziq-ovqat hom-ashyo	0,5	0,5	1,4	0,4	2,8 m.
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga uxshash materiallar	4,3	4,3	3,2	1,0	74,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	15,1	15,0	50,8	15,3	3,4 m.
Sanoat tovarlari	9,5	9,5	12,5	3,8	113,1
Mashinalar va transport asbob uskunalar	58,5	58,1	232,0	69,7	4,0 m.
Turli xil tayyor buyumlar	2,9	2,9	2,5	0,7	84,3
Boshqalar	0,2	0,2	0,1	0,1	90,8
Xizmatlar	1,2	1,2	0,2	-	13,5

Tashqi savdo aylanmasining qit’alar bo‘yicha tarkibi
(umumiy hajmga nisbatan foiz hisobida)

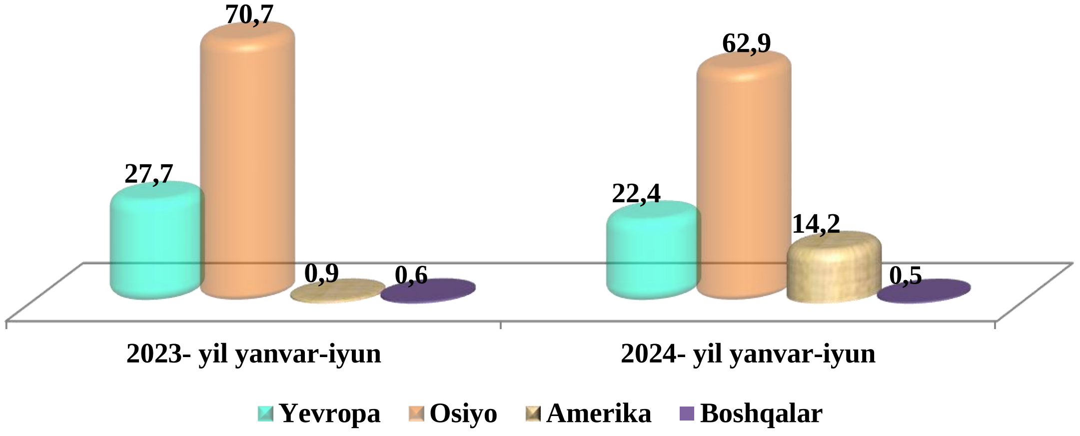

QASHQADARYO VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASINING YUQORI ULUSHGA EGA BO‘LGAN DAVLATLAR
(2024- yil yanvar-iyun oylari, mln. AQSH dollari)

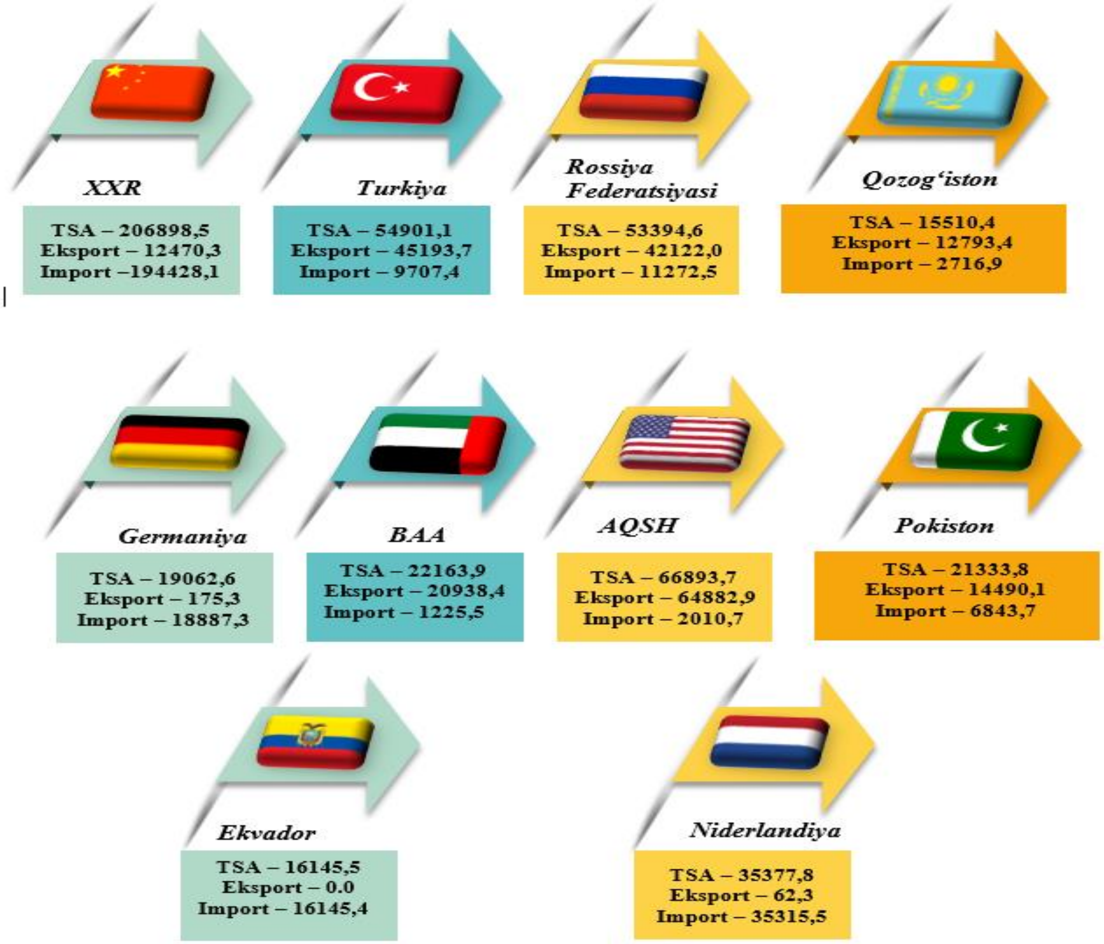

Qashqadaryo viloyati, jahonning 74 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respub- likasida (34,0 %), AQSH (11,0 %), Turkiyada (9,0 %), Rossiyada (8,8 %), Niderlandiyada (5,8 %), BAAda (3,6 %), Pokistonda (3,5%), Germaniyada (3,1%),Ekvadorda (2,7%), Qozogʻistonda (2,5 %),Yaponiyada (1,8%), Misrda (1,6 %), Eron Islom Respublikasida (1,3 %), Tojikistonda (1,2 %) qayd etilgan.

Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta’minlash uchun viloyatda zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli oʻzgarishlarga import tovarlarning oʻrnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qoʻshni davlatlar bilan oʻzaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini koʻrish mumkin.

TSA da soʻnggi yillarda katta oʻzgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, soʻnggi uch yilda TSAda Qozogʻiston ,Tojikiston, Qirgʻiziston davlatlari bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qoʻshni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Xitoy Xalq Respublikasi,AQSH, Turkiya, Rossiya Federatsiyasi, Niderlandiya va BAA davlatlari hissasiga toʻgʻri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 16 ta yirik hamkor davlatlar orasidan 11 ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, AQSH (62,9 mln. AQSH dollari),Turkiya (35,5 mln. AQSH dollari), Rossiya (30,8 mln.AQSH dollari, Birlashgan Arab Amirligi (19,7 mln. AQSH dollari), Qozog‘iston (10,1 mln. AQSH dollari), Misr (9,8 mln. AQSH dollari), Pokiston (7,6 mln. AQSH dollari), AQSH (26,5 mln. AQSH dollari), Polsha (6,7 mln. AQSH dollari) va Tojikiston (6,6 mln. AQSH dollari), Eron Islom Respublikasi (4,2 mln. AQSH dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 5 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

Tovar va xizmatlarning eksport tarkibi,
jamiga nisbatan foizda

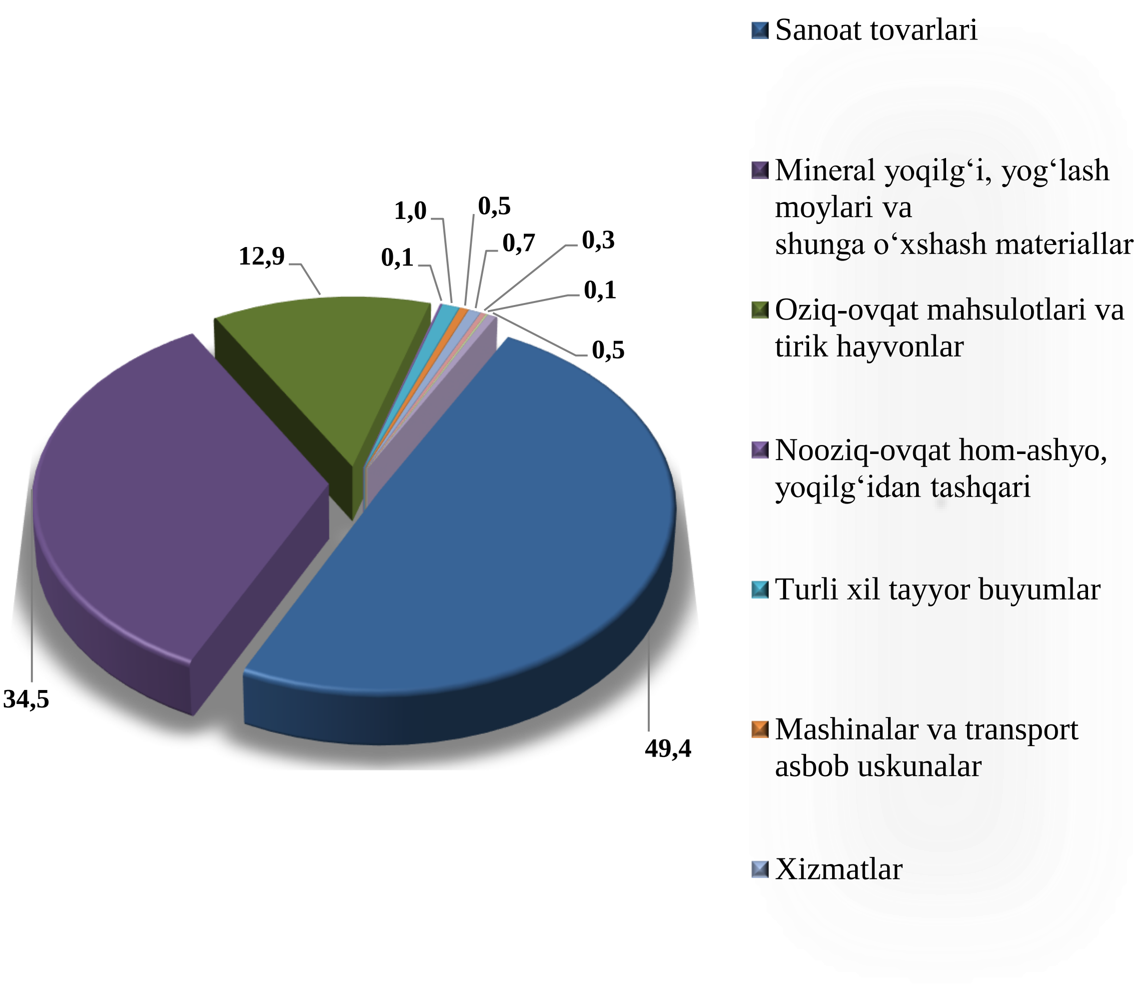

Tovar va xizmatlarning import tarkibi,

(jamiga nisbatan foizda)

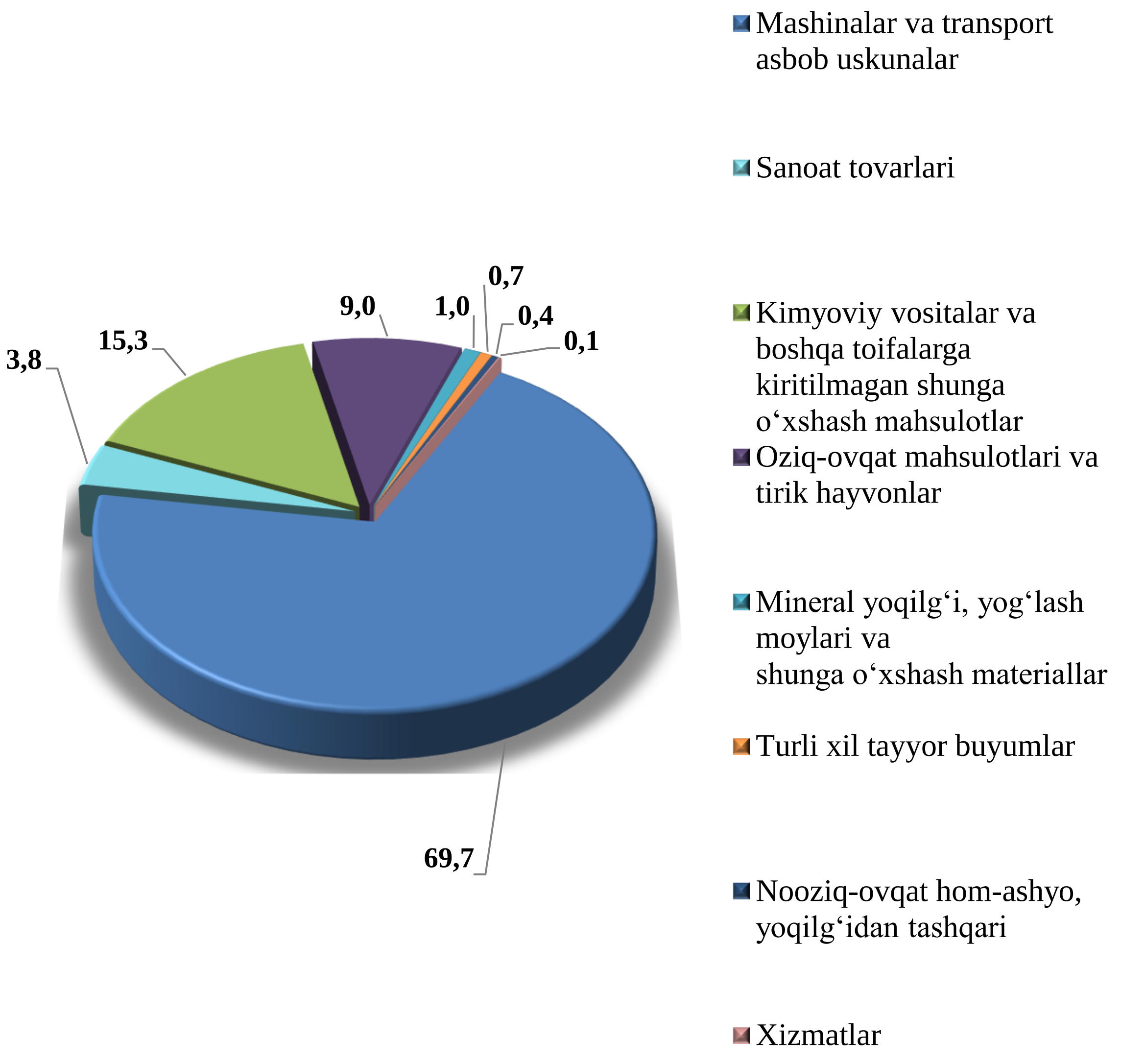

2024- yilning yanvar-iyun oylarida jami 94,6 ming tonna meva-sabzavot mahsulotlari 30 259,3 ming AQSH dollariga eksport qilindi (2023- yilning mos davriga nisbatan 25,6 % ga) ko‘paydi.

Shuningdek, 1,2 ming tonna dukkakli sabzavotlar 4 642,4 ming AQSH dollariga eksport qilingan bo‘lib, eksport hajmi 2023- yilning mos davriga nisbatan 51,8 % ga kamaygan.

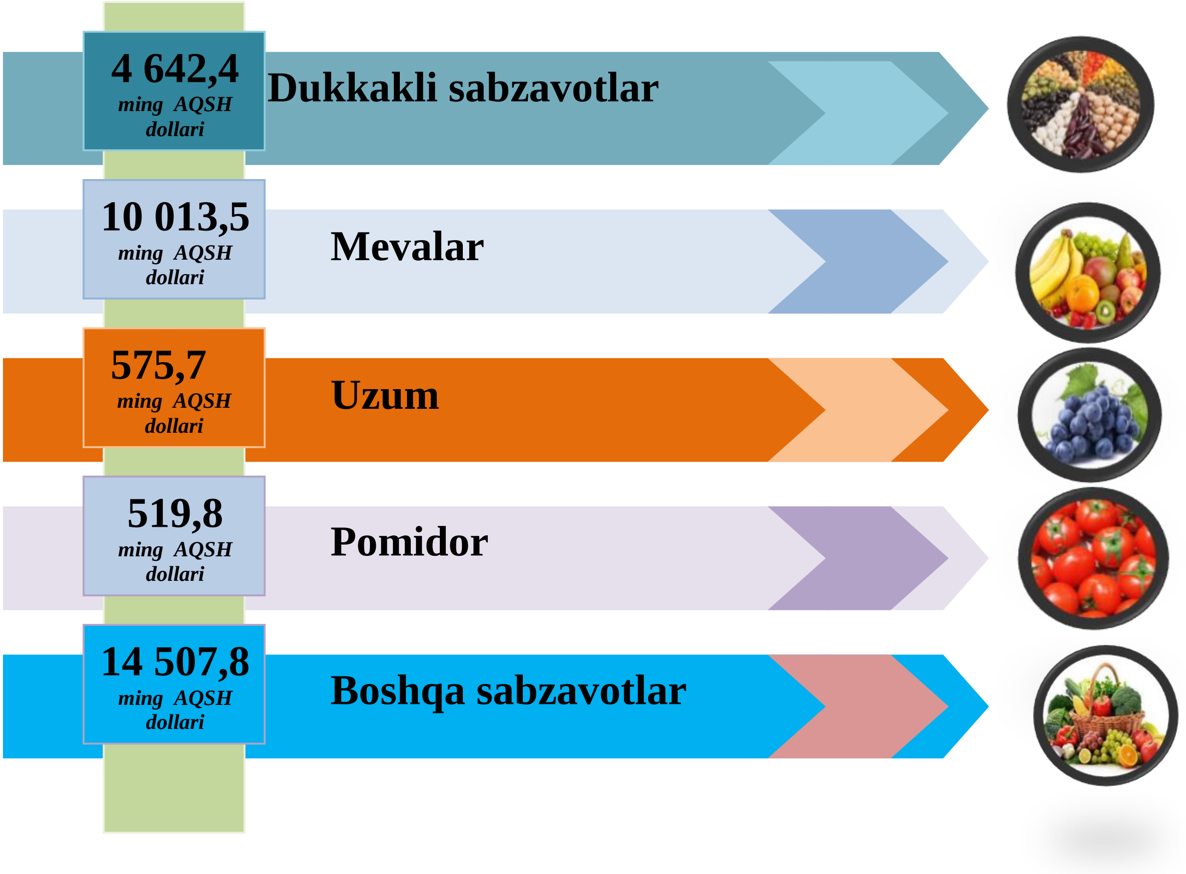

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Pokiston (18,1 %), Afg'oniston (8,6 %) , Qozog'iston (35,8 %) va Rossiya Federatsiyasi (32,8 %), avlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

Bugungi kunda Qashqadaryo viloyatida meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport qilish sektorining salohiyati juda yuqori va bu qulay tabiiy-iqlim sharoitlari mavjudligi hamda mahalliy ishlab chiqaruvchilar tomonidan to'plangan tajriba bilan ham bog'liqligi bilan ifodalanadi. Shu munosabat bilan hukumat qishloq xo'jaligi xom-ashyosini sanoat asosida qayta ishlashga va yetishtirilgan mahsulotni saqlash infratuzilmasini rivojlantirishga katta e'tibor qaratmoqda.